



## ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานสำหรับนิสิตฝึกงานด้านการบัญชี ในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย

ดร.สมบูรณ์ สารพัด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 16 ตุลาคม 2566

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 17 ตุลาคม 2566

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 15 พฤศจิกายน 2566

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานสำหรับนิสิตฝึกงานด้านการบัญชีในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย ประเภทองค์กรธุรกิจที่มีส่วนร่วมในการให้โอกาสแก่นิสิตสาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เข้าร่วมฝึกงาน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานประกอบการจำนวน 146 แห่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ระดับจริยธรรมในวิชาชีพและระดับความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค ส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงานด้านการบัญชี โดยมีความสามารถในการอธิบายได้ร้อยละ 53 ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ข้อเสนอแนะที่สำคัญของการวิจัยคือ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการพัฒนาจริยธรรมด้านวิชาชีพ และพัฒนาความสามารถทางเชิงเทคนิคในการปฏิบัติงานเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เทคโนโลยี ทำให้มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น

**คำสำคัญ:** จริยธรรมวิชาชีพ ความรู้ความสามารถทางเทคนิค ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน นิสิตฝึกงานด้านการบัญชี



## Job Efficiency of Accounting Internships from the Perspective of Stakeholders

Dr.Somboon Saraphat

*Assistant Professor, Faculty of Management Sciences,  
Kasetsart University*

Received: 16 October 2023

Revised: 17 October 2023

Accepted: 15 November 2023

### Abstract

This research aims to test factors affecting the level of job efficiency of accounting internship in the perspectives of stakeholders, particularly business organizations participating in internship project and offering internship opportunity to interns of accounting department from Faculty of Management Sciences, Kasetsart University. Questionnaires were used as instrument for collecting data from 146 firms. Statistics used to analyze data included correlations and multiple regression analysis. Findings indicated that the level of professional ethics and technical and knowledge competency positively affect job efficiency of accounting internship with explanatory power of 53 at the significance level of 0.01. Crucial suggestion from this research is that professional accountants should pay special attention to professional ethic development and develop technical knowledge to response to changing business environment and technology; consequently, more professionalism can be realized.

**Keywords:** Professional Ethics, Technical and Knowledge Competency, Job Efficiency, Accounting Internship

## บทนำ

วิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ได้แก่ ด้านการสอบบัญชี ด้านการทำบัญชี ด้านภาษีอากร ด้านบัญชีบริหาร ด้านการการวางระบบบัญชี และการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณชน ดังนั้นการฝึกงานจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความพร้อมเพื่อการประกอบวิชาชีพในอนาคต

นอกจากนี้มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ ฉบับที่ 5 เรื่อง ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง (สภาวิชาชีพบัญชีฯ, 2566) ระบุว่า ประสบการณ์การทำงานจริงในสภาพแวดล้อมทางวิชาชีพทำให้ผู้รับการฝึกหัดสามารถพัฒนาสมรรถนะโดย 1) เพิ่มความเข้าใจถึงองค์กร การทำงานจริงของธุรกิจ และความสัมพันธ์ในการทำงาน 2) สามารถที่จะเชื่อมโยงงานด้านบัญชีกับงานธุรกิจและกิจกรรมทางธุรกิจ 3) ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมของงานที่ให้บริการ 4) พัฒนาสิ่งที่เหมาะสมเกี่ยวกับค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติในการทำงานจริง และในสถานการณ์ชีวิตจริง และ 5) การมีโอกาสที่จะทำงานในระดับที่มีความรับผิดชอบสูงขึ้น ทำให้หลายมหาวิทยาลัยกำหนดให้การฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาด้านวิชาชีพ

การฝึกประสบการณ์ด้านวิชาชีพ ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับประโยชน์ทั้งสิ้น เช่น นิสิตมหาวิทยาลัย และสถานประกอบการที่ให้โอกาสในการฝึกงานแก่นิสิต สำหรับนิสิต นิสิต การฝึกงานประสบการณ์ด้านวิชาชีพ (Professional Practical Experience Internship) เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อผู้ที่สำเร็จการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้ นิสิต นิสิตสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีหลักการ และแนวคิดที่ได้ศึกษามาในชั้นเรียน เข้ากับการปฏิบัติงานจริง เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพในอนาคตได้อย่างดี เป็นการปิดช่องว่างระหว่างโลกทางวิชาการกับการประกอบอาชีพจริง (Lam and Ching, 2006) ทำให้ นิสิตเข้าใจกระบวนการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต และสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ นอกจากจะช่วยให้เพิ่มความรู้ ความเข้าใจในวิชาชีพโดยตรงแล้ว การฝึกงานยังสามารถพัฒนาบุคลิกภาพ และทักษะการสื่อสาร การปฏิบัติสัมพันธ์ให้กับนิสิตได้อีกด้วย (Furcon, 1996) และทำให้การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพด้านบัญชีมีความชัดเจนยิ่งขึ้น (Muhamad et al. , 2009).

สำหรับ มหาวิทยาลัย จะสามารถนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียน การสอน การพัฒนานิสิต ให้มีคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ ตามความต้องการของผู้ประกอบการและตลาดแรงงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสถานประกอบการเพื่อความร่วมมือในอนาคต และยังประโยชน์ต่อสถานประกอบการที่จะเป็นนายจ้างในอนาคต เพราะสถานประกอบการจะได้ประเมินความสามารถของผู้ที่กำลังจะจบการศึกษาก่อนการตัดสินใจจ้างงานได้ ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้สถานประกอบการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษา เป็นต้น (Beard, 2007) มีงานวิจัยชิ้นหนึ่ง วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะของนิสิตฝึกงานด้านบัญชีระดับปริญญาตรีหลังจาก



การฝึกงานเสร็จสิ้นลง ผลการวิจัยพบว่านิสิตมีทักษะด้านวิชาชีพและทักษะอื่นๆ ที่จำเป็น เพิ่มขึ้น โดยนิสิตที่ได้รับโอกาสในการเข้าทำงาน นิสิตที่มีผลการเรียนสูง และนิสิตที่ฝึกงานนานกว่าคนอื่น จะสามารถพัฒนาทักษะได้สูงกว่านิสิตกลุ่มอื่น ๆ (Pernsteiner, 2015)

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีต มีงานวิจัยหลายงานสนับสนุนประโยชน์ของการฝึกงาน งานส่วนใหญ่จะเป็นการวัดการรับรู้ถึงประโยชน์ของการฝึกงานในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ เน้นการวัดความรู้ที่ได้จากการฝึกงานก่อนและหลังฝึกงาน แต่การศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในระหว่างการฝึกงานของนิสิตยังมีค่อนข้างจำกัด มีงานวิจัยบางงาน ชี้ให้เห็นว่าการฝึกงานด้านการบัญชีมีประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านบัญชีจริง ทำให้เกิดคุณค่าเชิงประสบการณ์ในระยะยาว เช่น ความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพในอนาคต (Martin and Wilkerson, 2006) แต่ยังไม่มียานใดที่ศึกษาในประเด็นของสาเหตุที่นำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงานของนิสิต โดยเฉพาะการศึกษาในมุมมองของสถานประกอบการ การศึกษาในประเด็นดังกล่าวจะทำให้หลักสูตรนำข้อมูลมาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นได้

เนื่องจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ได้เปิดสอนในหลักสูตรด้านการบัญชี และกำหนดให้นิสิตต้องทำการฝึกงานอย่างน้อย 400 ชั่วโมง ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตมีโอกาสได้เพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ด้านวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การประกอบวิชาชีพ และสร้างความมั่นใจว่านิสิตจะสามารถนำความรู้จากการเรียนในชั้นเรียนไปเชื่อมโยงกับการทำงานจริง ในสถานประกอบการและเมื่อการฝึกงานสิ้นสุดลง จำเป็นจะต้องมีตัวแทนสถานประกอบการที่นิสิตฝึกงาน ทำการประเมินผลการฝึกงาน ดังนั้นเพื่อให้ทางหลักสูตรมีข้อมูลสำคัญเพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของนิสิต โดยเฉพาะในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียประเภทสถานประกอบการ (หรือนายจ้างในอนาคต)

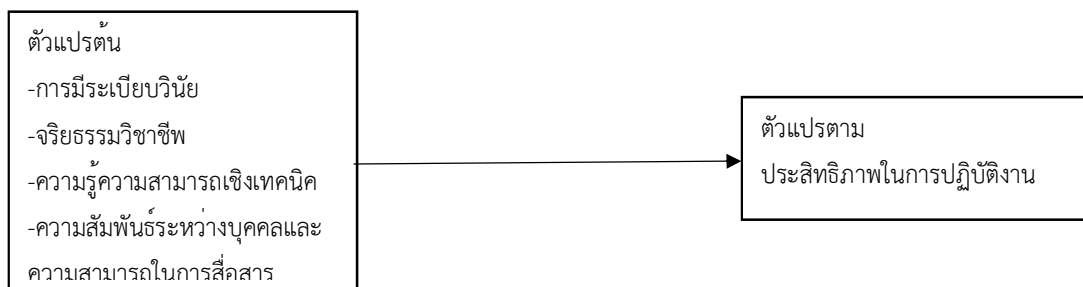
### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวัดความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับระดับการมีระเบียบวินัย ระดับจริยธรรมในวิชาชีพ ระดับความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค ระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสามารถในการสื่อสาร และระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงานด้านการบัญชีในมุมมองของสถานประกอบการ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงานด้านการบัญชีในมุมมองของสถานประกอบการ

### การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงานด้านการบัญชี โดยตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การมีระเบียบวินัย จริยธรรม

ในวิชาชีพ ความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสามารถในการสื่อสาร สำหรับ ตัวแปรตามวัดจากประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวัดจากแนวคิดของ Peterson and Plowman (1953) โดยวัดจาก คุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลาที่ใช้ในงาน และด้านค่าใช้จ่าย จากการ ทบทวนวรรณกรรมทำให้ได้กรอบแนวคิดดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

## 1.ตัวแปรอิสระ

**1.1 การมีระเบียบวินัย** คือ ระดับความสามารถของนิสิตฝึกงาน ในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติของ หน่วยงาน หรือองค์กรที่นิสิตเป็นสมาชิก ในช่วงของการฝึกงาน

การมีระเบียบวินัยถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมมนุษย์ เพราะจะสามารถสร้างความมั่นใจว่า องค์กรจะสามารถบรรลุเป้าหมายการทำงานร่วมกันได้ (Ouma et al., 2013) การมีวินัยมีความสำคัญต่อบริบทของการศึกษาเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ระเบียบวินัยในด้านการศึกษา คือ การที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังต้องสามารถแยกแยะว่าอะไรควรทำหรือไม่ควรทำ วิจัยนำไปสู่พฤติกรรมเชิงบวกในการทำงานและการเรียน (Ali et al., 2014)

มีงานวิจัยในประเทศไนจีเรียพบว่า ระเบียบวินัยในโรงเรียน มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะระเบียบวินัยนำไปสู่พฤติกรรมที่คาดหวังในระยะยาว งานหรือกิจกรรมส่วนใหญ่ในสถาบันการศึกษาจะมีเวลาเป็นตัวกำหนด นักเรียนจะต้องทำงานให้เสร็จสิ้นตามเวลาที่ได้รับมอบหมายด้วยการบริหารเวลาที่มีอย่างจำกัดให้ดี เพราะถ้าไม่สามารถทำงานได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ อาจจะได้ผลกระทบทางลบตามมา (Ehiance, 2014) สำหรับงานวิจัยอีกชิ้นได้สอบถามนักเรียนประถมศึกษาในประเทศเคนยา จำนวน 2,450 คน เพื่อประเมินการมีระเบียบวินัยในตนเองและผลการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า การมีระเบียบวินัยในตนเองมีผลกระทบทางบวกต่อความสามารถในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Simba at al., 2016) โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับ Gong at al., (2009) ที่พบว่า ระดับการมีระเบียบวินัยในตนเองของผู้เรียนส่งผลทางบวกต่อความสามารถในการปฏิบัติงานหรือการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญ จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ทำให้สามารถตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้



## **สมมติฐานที่ 1 ระดับการมีระเบียบวินัยของนิสิตส่งผลทางบวกต่อระดับประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงาน**

**1.2 จริยธรรมในวิชาชีพ** หมายถึง ระดับการประพฤติ ปฏิบัติตัวของนิสิตฝึกงานที่สอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เช่น ในด้านความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบในการทำงานต่อสถานประกอบการ

ตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561 กำหนดให้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนอย่างตรงไปตรงมา จริงใจในความสัมพันธ์ทั้งมวล ทั้งทางวิชาชีพและทางธุรกิจ 2) ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ไม่ยอมให้อคติ หรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรืออิทธิพล อันเกินควรของบุคคลอื่น มาลบล้างการใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพ ต้องมีความเป็นอิสระจากลูกค้างานให้ ความเชื่อมั่นนั้น อันประกอบด้วย ความเป็นอิสระทางด้านจิตใจ และความเป็นอิสระในเชิงประจักษ์ 3) ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน รักษาไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ ทางวิชาชีพ ถึงพร้อมด้วยวิวัฒนาการล่าสุดในวิธีการ หรือเทคนิคการปฏิบัติงาน หรือตาม กฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง 4) การรักษา ที่ได้มาจากความสัมพันธ์ทางวิชาชีพและทางธุรกิจ 5) พฤติกรรมทางวิชาชีพ ปฏิบัติตามกฎหมายและ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และหลีกเลี่ยงการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหายเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี ฉัตรอมร แยมเจริญ (2558) ได้ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับจริยธรรมกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี พบว่า การมีจริยธรรมด้านวิชาชีพบัญชีในด้านมาตรฐานในการปฏิบัติงานและการมีความรับผิดชอบ ต่อผู้ถือหุ้นและผู้เป็นหุ้นส่วนส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการทำงาน (วัดจาก ต้นทุนในการทำงาน ที่เหมาะสม การใช้เวลาที่เหมาะสม และคุณภาพงานที่เหมาะสม) ได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ พิรพล บุณยะบุรี และประเวศ เพ็ญวุฒิกุล (2565) ยังพบว่าการมีจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพครุฑด้านบัญชี

## **สมมติฐานที่ 2 ระดับการมีจริยธรรมในวิชาชีพ ส่งผลทางบวกต่อระดับประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงาน**

**1.3 ความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค** หมายถึง ระดับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ตามขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ตามที่สถานประกอบการกำหนดไว้ เช่น ความสามารถในการบันทึกรายการค้า ความสามารถในการจัดทำงบการเงิน ตรวจสอบงบการเงิน ตรวจสอบภาษีอากร เป็นต้น รวมถึงความรอบคอบและความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

สมาชิกรัฐสภาหรือนักบัญชีระหว่างประเทศได้กำหนดผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค ที่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนา เช่น ความสามารถด้านการบัญชีและการรายงานทางการเงิน ด้านการบัญชีบริหาร การภาษีอากร ระบบสารสนเทศ การตรวจสอบภายใน กฎหมาย

ที่เกี่ยวข้อง และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่จำเป็น (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2566) มีงานวิจัยสนับสนุนว่าการมีความรู้ทางเทคนิคทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานดีขึ้น เช่น งานของ จิตติมา ขำคำ และคณะ (2562) พบว่า ระดับความรู้ ความสามารถของนักบัญชี ส่งผลทางบวกกับประสิทธิภาพของการทำงานของนักบัญชี วัดจากความทันเวลา ความถูกต้อง ความเชื่อถือได้ ความครบถ้วน บัญชีช่วง ศรีธรราชฤทธิ์ และอารยะรัตน์ ชารีแสน (2563) พบว่า ความรู้ความสามารถด้านการปฏิบัติงานของนักบัญชี ความคิดสร้างสรรค์ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนักบัญชี วัดจากคุณภาพงาน ต้นทุนในการทำงาน เวลาที่ใช้ในการทำงาน และความพึงพอใจของผู้รับบริการ นอกจากนี้ อนุสรฯ ขจรนาม และคณะ (2561) ยังพบว่า ความรู้ความสามารถด้านการปฏิบัติงานยังส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนักบัญชีในด้านต้นทุน และคุณภาพงาน จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้เขียนสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

**สมมติฐานที่ 3 ระดับความรู้ความสามารถเชิงเทคนิคส่งผลทางบวกต่อระดับประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงาน**

**1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสามารถในการสื่อสาร** หมายถึง ระดับความสามารถในการปฏิบัติสัมพันธ์ของนิสิตฝึกงานในมุมมองของสถานประกอบการเกี่ยวกับ การสื่อสาร การนำเสนอ ความคิด ในรูปแบบต่างๆ

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2566) กล่าวว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีทักษะการปฏิบัติสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะจะทำให้สามารถปฏิบัติงานกับผู้อื่นได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สามารถสื่อสารในฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ ส่วนประกอบที่สำคัญของทักษะทางการปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ประกอบด้วย การสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาคความขัดแย้ง การทำงานเป็นทีม การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีความคิดเห็นต่างกัน การเจรจาเพื่อให้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเสนอ การพูดคุย การรายงาน และการปกป้องมุมมองของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน การสื่อสารในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ เช่น การให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ สามารถมีผลเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานได้ (ธราธร บุ่งทอง และคณะ, 2553) และนอกจากนี้ การศึกษาของ ฉัตรอมร แยมเจริญ (2558) ยังพบว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีส่งผลทางบวกต่อคุณภาพการทำงานของนักบัญชีได้ จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ทำให้พัฒนาสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้



## **สมมติฐานที่ 4 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสามารถในการสื่อสาร ส่งผล ทางบวก ต่อระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงาน**

### **2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน**

การวัดประสิทธิภาพเป็นการวัดความสามารถในการปฏิบัติงานที่สำคัญอย่างหนึ่ง การวิจัยครั้งนี้ นำแนวคิดของ Peterson and Plowman (1953) มาใช้เพราะครอบคลุมตัววัดที่สำคัญได้แก่ ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลาที่ใช้ในงาน และด้านค่าใช้จ่าย โดยมีการนำแนวคิดนี้ไปใช้ในงานวิจัยด้านอุตสาหกรรมหลายงาน (มาลินี นกศิริ, 2559 ; Pawirosumarto et al., 2017; Fahlevi, Syah, and Uma; 2019; Tesfu, 2019) จึงเหมาะสมที่จะนำมาวัดประสิทธิภาพนิสิต เพราะการฝึกงาน เสมือนการทำงานจริง ทำให้ได้รับประสบการณ์ในอุตสาหกรรมจริง มีงานวิจัยหนึ่งได้สำรวจผู้มีส่วนได้เสีย สำหรับนิสิตด้านบัญชี ผลการวิจัยพบว่า นิสิตฝึกงานได้ประโยชน์จากโปรแกรมการฝึกงาน เพราะการฝึกงานสามารถพัฒนาทักษะทางเทคนิค และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Maelah Ruhanita, et. al, 2014) ดังนั้นการวัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้งสี่ด้านข้างต้นจึงเป็นส่วนสำคัญในการวัดความสามารถในการเรียนรู้ของนิสิต การวัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมีองค์ประกอบของประสิทธิภาพไว้ 4 ด้าน (Peterson and plowman, 1953) ดังต่อไปนี้

**2.1 คุณภาพของงาน** หมายถึง งานจะต้องมีคุณภาพสูง ได้ประโยชน์จากงานอย่างคุ้มค่า

**2.2 ปริมาณงาน** หมายถึง งานที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปตามเป้าหมายของหน่วยงานโดย ผลงานที่ปฏิบัติได้นั้นจะต้องมีปริมาณงานที่เหมาะสมตามแผนงานที่ตามที่บริษัทตั้งไว้

**2.3 เวลาที่ใช้ในงาน** หมายถึง เวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินงานต้องมีการกำหนดไว้อย่างเหมาะสมตามลักษณะของงาน และพนักงานปฏิบัติงานถูกต้องรวดเร็ว

**2.4 ค่าใช้จ่าย** หมายถึง ค่าใช้จ่ายของส่วนดำเนินงานทั้งหมดจะต้องมีความเหมาะสมกับงาน จะต้องมีการลงทุนให้น้อยที่สุดและได้ผลกำไรมากที่สุด

สมมุติฐานการวิจัย การฝึกงานประสบการณ์ด้านการบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

### **วิธีดำเนินการวิจัย**

**รูปแบบการวิจัย** งานนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ ด้วยการออกแบบแบบสอบถาม ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง จะทำการรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง ลงรหัสและนำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ

**ประชากรที่ใช้ในการวิจัย** คือ สถานประกอบการ ประเภท สำนักงานสอบบัญชี สำนักงานทำบัญชี หน่วยงานภาครัฐ และวิสาหกิจ ที่รับนิสิตสาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เข้าฝึกงานในปีการศึกษา 2561 จำนวน 146 สถานประกอบการ โดยผู้ตอบแบบสอบถามคือ ตัวแทนของสถานประกอบการดังกล่าว โดยนักวิจัยใช้การสำรวจทั้งจำนวน จึงไม่ได้มีการสุ่มตัวอย่าง เพราะนิสิตทุกคนที่ร่วมโครงการฝึกงานจะต้องได้รับการประเมินจากสถานประกอบการ

**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เป็นแบบสอบถามที่ได้จากการค้นคว้าจากเอกสารและผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed-end Question) ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบ check list ส่วนที่ 2 การประเมินระดับการมีระเบียบวินัย ระดับจริยธรรมด้านวิชาชีพ ระดับความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค ส่วนที่ 3 ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตาม Likert's scale ให้เลือกตอบเพียง 1 ข้อ ให้คะแนนตามความคิดเห็นคือ 5 เห็นด้วยมากที่สุด และ 1 คือ เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อนิสิตฝึกงานเสร็จสิ้นในช่วงเดือน เมษายน 2561

**การทดสอบความเที่ยงตรงและการหาค่าความเชื่อมั่นเครื่องมือ** ได้แก่ การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อวัด ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยพบว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ในการยอมรับคือ  $IOC > 0.5$  (Rovinelli and Hambleton, 1977) และ การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผ่านการทดลองใช้ (Pilot test) จำนวน 30 คน จากการวิเคราะห์ค่า Cronbach's Alpha Coefficient) ได้คะแนนเกินกว่า 0.70 ขึ้นไป (Nunnally, 1978)

**การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้** ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนบุคคลโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และ สถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐานวิจัยคือ การวิเคราะห์ความถดถอยแบบหลายตัวแปร สำหรับการแปลผลการวิจัยระดับความคิดเห็นมีดังนี้

| ช่วงค่าคะแนน* | แปลผล        |
|---------------|--------------|
| 4.21 – 5.00   | ระดับสูงมาก  |
| 3.41 – 4.20   | ระดับสูง     |
| 2.61 – 3.40   | ระดับปานกลาง |
| 1.81 – 2.60   | ระดับน้อย    |
| 1.00 – 1.80   | ระดับน้อยมาก |

\*แต่ละช่วงห่าง 0.80 จากสูตรทางสถิติ คือ จำนวนสูงสุด-จำนวนต่ำสุด หาร จำนวนช่วงที่ต้องการ (5 ช่วง)



## ผลการวิจัย

### ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

| เพศ                   | ความถี่ | ร้อยละ |
|-----------------------|---------|--------|
| ชาย                   | 19      | 13.00  |
| หญิง                  | 127     | 87.00  |
| รวม                   | 146     | 100.00 |
| <b>ประเภทสำนักงาน</b> |         |        |
| Non-big4              | 122     | 83.60  |
| Big 4                 | 24      | 16.40  |
| รวม                   | 146     | 100.00 |

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 87 และเพศชาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13 นอกจากนี้พบว่า ประเภทของสำนักงาน ส่วนมากเป็นบริษัทผู้ตรวจสอบบัญชีทั่วไป จำนวน 122 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 83.6 และเป็นบริษัทผู้ตรวจสอบบัญชีรายใหญ่ระดับโลก (Big 4) จำนวน 24 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 16.4

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีระเบียบวินัย

| ระเบียบวินัย                                            | Mean | SD   | แปลผล    |
|---------------------------------------------------------|------|------|----------|
| การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และถูกระเบียบ                  | 3.76 | 0.15 | ระดับสูง |
| การตรงต่อเวลา และมาปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ              | 3.70 | 0.21 | ระดับสูง |
| ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด | 3.76 | 0.22 | ระดับสูง |
| เชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำแนะนำของหัวหน้างาน              | 3.82 | 0.18 | ระดับสูง |
| คะแนนภาพรวม                                             | 3.76 | 0.19 | ระดับสูง |

ผลจากการประเมินจากสถานประกอบการพบว่า นิสิตได้คะแนนภาพรวมด้านระเบียบวินัยในระดับสูง โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุดได้แก่ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำแนะนำของหัวหน้างาน รองลงมาคือ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และถูกระเบียบ โดยมีคะแนนเท่ากับ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด ลำดับสุดท้ายคือ การตรงต่อเวลา และมาปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ



ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจริยธรรมวิชาชีพ

| จริยธรรมวิชาชีพ                         | Mean | SD   | แปลผล    |
|-----------------------------------------|------|------|----------|
| ความซื่อตรงต่องาน                       | 3.76 | 0.12 | ระดับสูง |
| ความขยันขันแข็งในการทำงาน               | 3.70 | 0.11 | ระดับสูง |
| การรู้จักสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ | 3.64 | 0.14 | ระดับสูง |
| ความไว้วางใจสามารถมอบหมายงานให้ได้      | 3.56 | 0.16 | ระดับสูง |
| คะแนนภาพรวม                             | 3.67 | 0.13 | ระดับสูง |

จากแบบประเมินการฝึกงานนิสิต พบว่า นิสิตฝึกงานได้คะแนนภาพรวมด้านจริยธรรมในวิชาชีพในระดับสูง โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุดคือ ด้านการมีความซื่อตรงต่องาน รองลงมาคือ ความขยันขันแข็ง รู้จักหน้าที่ และมีความรับผิดชอบ สามารถไว้วางใจได้ เป็นอันดับสุดท้าย เนื่องจากเป็นนิสิตฝึกงาน ความไว้วางใจในการมอบหมายงานที่สำคัญจึงมีคะแนนต่ำสุด อาจเป็นเพราะว่าผู้ประกอบการอาจจะยังไม่กล่อมอบหมายงานที่สำคัญ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความสามารถทางเทคนิค

| ความรู้ความสามารถทางเทคนิค                                                                                      | Mean | SD   | แปลผล        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|--------------|
| เข้าใจขั้นตอนและขอบเขตของการปฏิบัติงาน เช่น ด้านการสอบบัญชี ด้านการทํางบ ด้านภาษีอากร และอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย | 3.29 | 0.12 | ระดับปานกลาง |
| ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบและคำนึงถึงผลลัพธ์                                                                      | 3.45 | 0.11 | ระดับสูง     |
| มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และไหวพริบในการทำงาน                                                                  | 3.16 | 0.15 | ระดับปานกลาง |
| คะแนนภาพรวม                                                                                                     | 3.30 | 0.13 | ระดับปานกลาง |

จากการประเมินพบว่า นิสิตฝึกงานได้คะแนนภาพรวมด้านความรู้ความสามารถทางเทคนิคในระดับปานกลาง โดยด้านที่ได้คะแนนสูงสุดคือ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบและคำนึงถึงผลลัพธ์ รองลงมาคือ ด้านเข้าใจขั้นตอนและขอบเขตของการปฏิบัติงาน เช่น ด้านการสอบบัญชี ด้านการทํางบ ด้านภาษีอากร และอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย และด้านที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และไหวพริบในการทำงาน



ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร

| ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร                 | Mean | SD   | แปลผล        |
|-------------------------------------------------------|------|------|--------------|
| ความมีน้ำใจ ให้ความร่วมมือ และประสานงานร่วมกับผู้อื่น | 3.81 | 0.18 | ระดับสูง     |
| ความสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม                   | 3.77 | 0.17 | ระดับสูง     |
| ความสุภาพอ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะ                       | 3.82 | 0.28 | ระดับสูง     |
| ความสามารถในการแสดงความเห็นและรับฟังผู้อื่น           | 3.62 | 0.12 | ระดับสูง     |
| ความสามารถในการสื่อสาร                                | 3.32 | 0.31 | ระดับปานกลาง |
| คะแนนภาพรวม                                           | 3.67 | 0.21 | ระดับสูง     |

จากการประเมินพบว่า นิสิตฝึกงานได้คะแนนภาพรวมด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารในระดับสูง (คะแนน 3.67) โดยด้านที่ได้คะแนนสูงสุดคือ ความสุภาพอ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะ รองลงมาคือ ด้าน ความมีน้ำใจ ให้ความร่วมมือ และประสานงานร่วมกับผู้อื่น และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

| ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน                    | Mean | SD   | แปลผล        |
|-----------------------------------------------|------|------|--------------|
| สามารถทำงานตามปริมาณที่ได้รับมอบหมาย          | 3.45 | 0.15 | ระดับสูง     |
| สามารถทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด               | 3.10 | 0.12 | ระดับปานกลาง |
| สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องมีคุณภาพตามที่กำหนด | 3.33 | 0.15 | ระดับปานกลาง |
| สามารถทำงานโดยมีต้นทุนที่เหมาะสม              | 3.32 | 0.13 | ระดับปานกลาง |
| คะแนนภาพรวม                                   | 3.30 | 0.14 | ระดับปานกลาง |

จากผลการประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนน 3.30) โดยด้านที่ได้คะแนนสูงสุดคือด้านปริมาณงาน คือ สามารถทำงานได้ตามปริมาณที่มอบหมาย รองลงมาคือ ทำได้ถูกต้องอย่างมีคุณภาพตามที่กำหนด และมีต้นทุนเหมาะสม



## ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

| Job          | Discipline | Ethics | Knowledge | Inter_Skills |
|--------------|------------|--------|-----------|--------------|
| Job          | 0.65*      | 0.75*  | 0.73*     | 0.68*        |
| Discipline   | 1          | 0.64*  | 0.15      | 0.36         |
| Ethics       |            | 1      | 0.42      | 0.55*        |
| Knowledge    |            |        | 1         | 0.61         |
| Inter_Skills |            |        |           | 1            |

\*มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยที่ Job คือ ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน Discipline คือ ระดับการมีระเบียบวินัย Ethics คือ ระดับการมีจริยธรรมในวิชาชีพ Knowledge คือ ระดับความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค Inter-Skills คือ ระดับ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร

จากตารางข้างต้น พบว่า ตัวแปรอิสระด้วยกัน ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันเกิน 0.80 ทำให้ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ แสดงความตัวแปรอิสระมีความเหมาะสม ส่วนตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรตามด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนค่า VIF อยู่ระหว่าง 2.143-2.394 โดยมีค่าต่ำกว่า 10 จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Hair et al., 2014) จึงสมควรทำการวิเคราะห์สมการความถดถอยต่อไป

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุปัจจัย

|                                                                                                     | Unstandardized<br>Coefficients | Std.<br>Error | Standardized<br>Coefficients | t      | p-<br>value | VIF   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|---------------|------------------------------|--------|-------------|-------|
| Constant                                                                                            | -.054                          | .437          |                              | -.123  | .902        | 2.293 |
| Discipline                                                                                          | -.185                          | .121          | -.132                        | -1.533 | .127        | 3.394 |
| Ethics                                                                                              | .703                           | .149          | .496                         | 4.729  | .000        | 2.225 |
| Knowledge                                                                                           | .342                           | .090          | .321                         | 3.784  | .000        | 2.143 |
| Inter_Skills                                                                                        | .151                           | .116          | .109                         | 1.306  | .194        | 2.293 |
| R = 0.743, R Square = 0.553, Adjusted R Square = 0.530, F = 24.36, P-value (for F-statistic) = 0.00 |                                |               |                              |        |             |       |

ผลการวิจัยข้างต้น พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งสี่ตัวที่ทำการศึกษา มีความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงานได้ร้อยละ 53 (ยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้ทำการศึกษา) เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดของแต่ละตัวแปรพบว่า มีเพียงปัจจัยสองตัวที่ส่งผลกระทบทางบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนิสิต ได้แก่ การมีจริยธรรมในวิชาชีพ (มีค่าสัมประสิทธิ์



มาตรฐาน 0.496 มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01) และรองลงมาคือ การมีความรู้ความสามารถด้านเทคนิคในการปฏิบัติงาน (มีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน 0.321 มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01) ส่วนตัวแปรที่เหลือ คือ การมีระเบียบวินัยและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารไม่ส่งผลกระทบต่อระดับประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงานสาขาการบัญชีได้อย่างมีนัยสำคัญ

### อภิปรายผลการวิจัย

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การที่นิสิตด้านการบัญชีจะสามารถสร้างคุณค่าในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพได้สูงสุด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีจริยธรรมด้านวิชาชีพ เพราะปัจจัยดังกล่าวเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นอย่างมาก จะทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสามารถทำงานบริการด้านวิชาชีพด้วยความโปร่งใส มีผลงานเป็นที่น่าเชื่อถือได้ โดยองค์ประกอบที่สำคัญของการมีจริยธรรมที่ค้นพบในงานวิจัยนี้ได้แก่ ความซื่อตรงต่องาน ความขยันขันแข็งในการทำงาน รู้จักสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ และทำให้เกิดความไว้วางใจในงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา โดยสอดคล้องกับ ข้อบังคับสภาวิชาชีพ ว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องมีความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม ตลอดจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรอมร แยมเจริญ (2558) ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับจริยธรรมกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี พบว่า การมีจริยธรรมด้านวิชาชีพบัญชีในด้านมาตรฐานในการปฏิบัติงานและการมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและผู้เป็นหุ้นส่วน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการ ยังสอดคล้องกับพีรพล บุณยะบุรี และประเวศ เพ็ญวุฒิกุล (2565) ที่พบว่า การมีจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพครูด้านบัญชี จากผลการวิจัยดังกล่าว นักวิจัยคิดว่าจะมีความสมเหตุสมผล เพราะถ้าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ ย่อมจะทำงานด้วยความรับผิดชอบ ขยันขันแข็ง ทำงานอย่างสุดความสามารถ ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้นได้

เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของประเด็นด้านจริยธรรม สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้ทำการปรับปรุงข้อบังคับสภาวิชาชีพฯ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรม หรือเข้าร่วมประชุมสัมมนาของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2565 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 มิถุนายน 2565 โดยมีสาระสำคัญคือ กำหนดให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีการพัฒนา ความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพที่เป็นทางการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพตระหนักถึงบทบาทและการประพฤติชอบตามจรรยาบรรณในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้ความสามารถด้านเทคนิคในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การมีความรู้ในด้านการสอบบัญชี ด้านการทำบัญชี ด้านภาษีอากร หรืออื่นๆ ตามที่สถานประกอบการมอบหมาย ตลอดจนการทำงานด้วยความรอบคอบ สร้างสรรค์ และการมีไหวพริบในการทำงานสามารถส่งผล

ทางบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกงานด้านการบัญชี ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมา ขำคำ และคณะ (2562) พบว่า ระดับความรู้ ความสามารถของนักบัญชี ส่งผลทางบวกกับประสิทธิภาพการทำงาน of นักบัญชี คือ ถ้านักบัญชีมีความรู้จะทำให้ทำงานได้ทันเวลา ทำงานด้วยความถูกต้อง ผลงานมีความเชื่อถือได้ มีความครบถ้วน รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสร ขจรนาม และคณะ (2561) และยังสอดคล้องกับ บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์ และอารยะรัตน์ ชารีแสน (2563) ที่พบว่า การที่นักบัญชีสามารถทำงานได้ด้วยความรอบรู้ ด้วยความคิดสร้างสรรค์จะส่งผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีเพิ่มขึ้น คือ ทำให้งานมีคุณภาพ ต้นทุนในการทำงานลดลง ใช้เวลาในการทำงานลดลง ทำให้ผู้รับบริการมีความพอใจมากขึ้น จากผลการวิจัยนี้ นักวิจัยคิดว่า ความสมเหตุสมผล เนื่องจากวิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ เฉพาะทาง จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการวิชาชีพจะต้องพยายามแสวงหาความรู้และฝึกฝน พัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างถ่องแท้ ทั้งนี้เพื่อลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และยกระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้สภาวิชาชีพบัญชียังได้ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เช่น ในด้านการสอบบัญชี ต้องพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อปี โดยแบ่งเป็นการฝึกอบรมที่เป็นทางการไม่น้อยกว่าปีละ 20 ชั่วโมง โดยจะต้องมีเนื้อหาด้านการบัญชี หรือสอบบัญชีไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมง และฝึกอบรมที่ไม่เป็นทางการอีกปีละ 20 ชั่วโมงต่อปี ส่วนในด้านการทำบัญชีจะต้องพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อปี โดยจะต้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบัญชีไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมงตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด จะเห็นว่าข้อกำหนดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สภาวิชาชีพบัญชีเห็นความสำคัญการส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีความรู้ความสามารถในด้านเทคนิคเพื่อทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

## ข้อเสนอแนะการวิจัย

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

สถาบันศึกษานำผลการวิจัยไปพิจารณาการออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลเพื่อมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การมีจริยธรรมในวิชาชีพในระดับที่สูง เพราะการมีจริยธรรมในวิชาชีพจะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพต่อไป รวมถึงต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพให้มากขึ้น อาจจะทำผ่านการสอนโดยเน้น การแก้ไขปัญหาเสมือนจริง หรือการเพิ่มประสบการณ์การฝึกงานหรือสหกิจศึกษาให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในงานวิชาชีพมากขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความสามารถด้านเทคนิคของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้สภาวิชาชีพบัญชีฯ ยังสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดเงื่อนไขในการฝึกอบรมด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีให้มากขึ้น



### ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลเพิ่มเติม เพราะอาจจะมีผลต่อระดับของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนิสิตแต่ละคนได้ นอกจากนี้ควรมีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการเพื่อจะได้ข้อมูลเพิ่มเติม นำมาสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณ

### ข้อจำกัดของการวิจัย

งานนี้มีข้อจำกัดคือ เป็นการประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในภาพรวม ไม่ได้ประเมินแยกตามสายงาน เช่น การทำบัญชี การสอบบัญชี หรือการภาษีอากร เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพได้แบบเจาะจง นอกจากนี้ การฝึกงานในช่วงระยะเวลาสามเดือน อาจทำให้นิสิตไม่สามารถแสดงประสิทธิภาพการทำงานได้อย่างเด่นชัด นอกจากนี้อาจทำการศึกษาแบบระยะยาวเพื่อให้ผลการวิจัยมีความเที่ยงตรงมากขึ้น

### เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา ขำดำ, สุพิศ ฤทธิ์แก้ว และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2562). ความรู้ความสามารถของนักบัญชีและความเข้าใจในมาตรฐานการจัดทำบัญชีภาครัฐที่มีผลต่อประสิทธิภาพของสำนักงานอัยการสูงสุด. *วารสารนักบริหาร*, 39(2), 52-65.
- ฉัตรอมร แยมเจริญ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมด้านการมีมนุษยสัมพันธ์จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี : กรณีศึกษา นักบัญชีในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*. 1(1), 55-66.
- ธราธร บุ่งทอง, กมล เสวตสมบุรณ์ และละเอียด ศิลาณ้อย. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการสื่อสารภายในองค์กรกับประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของบริษัทน้ำทิพย์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารการวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 7(22), 73-85.
- บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์ และอารยะรัตน์ ชารีแสน. (2563). ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 4(2), 51-61.
- พีรพล บุรณะบุรี และประเวศ เพ็ญวุฒิกุล. (2565). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพการปฏิบัติตนกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของครูบัญชีอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และ ปริมณฑล. *วารสารการพัฒนาศึกษาวิจัยสมัยใหม่*, 7(11), 65-78.
- มาลินี นกศิริ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ธรรมรักษ์ ออโตพาร์ท จำกัด. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.



- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). *มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5 เรื่อง ข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพการทำงานจริง*. สืบค้นวันที่ 28 กันยายน 2566, จาก [https://acpro-std.tfac.or.th/uploads/files/2005\\_IES5.pdf](https://acpro-std.tfac.or.th/uploads/files/2005_IES5.pdf).
- \_\_\_\_\_. (2566). *ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี*. สืบค้นวันที่ 28 กันยายน 2566, จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/5HnUcQr4Rn.PDF>.
- \_\_\_\_\_. (2566). *มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ*. สืบค้นวันที่ 28 กันยายน 2566 จาก [https://acpro-std.tfac.or.th/uploads/files/2005\\_IES3.pdf](https://acpro-std.tfac.or.th/uploads/files/2005_IES3.pdf).
- อนุสรณ์ ขจรนาม, วราพร เปรมพานิขัยกุล และณัฐภูมิ ตันติเศรษฐ. (2561). ผลกระทบของความรู้ความสามารถ ด้านนวัตกรรมที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ*, 10(1), 27-37.
- Ali, A. A., Dada, I. T., Isiaka, G. A., & Salmon, S. A. (2014). Types, causes and management of indiscipline acts among secondary school students in Shomolu Local Government Area of Lagos State. *Studies in Social Sciences*, 8(2), 254-287.
- Beard, D.F. (2007), *Assessment of internship experiences and accounting core competencies*. *Accounting Education*, 16(2), 207-220.
- Ehiane, O. S. (2014). Discipline and academic performance (A study of selected secondary schools in Lagos, Nigeria). *International journal of academic research in progressive education and development*, 3(1), 181-194.
- Fahlevi, B., Syah, T. Y. R., & Umar, H. (2019). Competence contribution in work environment and job satisfaction performance over PTSP West Jakarta. *Journal of Multidisciplinary Academic*, 3, 108-112
- Furco, A. (1996). *Service-learning: a balance approach to experiential education*, in Taylor, B. (Ed.). *Expanding Boundaries: Service and Learning*, Corporation for National Service, Washington, DC, pp. 9-18.
- Gong, Y., Rai, D., Beck, J. E., and Heffernan, N. T. (2009). *Does Self-Discipline Impact Students' Knowledge and Learning?*. *International Working Group on Educational Data Mining*.
- Hair Jr., J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.F. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*, (7th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Lam, T. and Ching, L. (2006). *An exploratory study of an internship program: The case of Hong Kong students*. *Hospitality Management*, 26, 336-351.



- Maelah Ruhanita, Muhammadiyah Mohamed Zakiah, Ramli Rosiati and Aman Aini. (2014). *Internship for accounting undergraduates: comparative insights from stakeholders*. Education + Training, Vol. 56 Issue: 6, pp.482-502, <https://doi.org/10.1108/ET-09-2013-0085>.
- Martin, D. R., & Wilkerson Jr, J. E. (2006). An examination of the impact of accounting internships. *The Accounting Educators' Journal*, 16.
- Muhamad, R., Yahya, Y., Shahimi, S., and Mahzan, N. (2009). Undergraduate Internship Attachment in Accounting: The Interns Perspective. *International education studies*, 2(4), 49-55.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory*. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.
- Ouma, M. O., Simatwa, E. W., and Serem, T. D. K. (2013). Management of pupil discipline in Kenya: A case study of Kisumu Municipality. *Educational Research*, 4(5), 374-386.
- Pawirosumarto, S., Sarjana, P. K., and Gunawan, R. (2017). The effect of work environment, leadership style, and organizational culture towards job satisfaction and its implication towards employee performance in Parador Hotels and Resorts, Indonesia. *International Journal of Law and Management*, 59(6), 1337-1358. doi:10.1108/ijlma-10-2016-0085.
- Pernsteiner, A. J. (2015). The value of an accounting internship: What do accounting students really aim?. *Academy of Educational Leadership Journal*, 19(3), 223.
- Petersen, E., and Plowman, E. G. (1953). *Business organization and management*. Homewood, Ill: R.D. Irwin.
- Rovinelli, R. J. and R. K. Hambleton. 1977)). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Simba, N. O., Agak, J. O., and Kabuka, E. K. (2016). Impact of Discipline on Academic Performance of Pupils in Public Primary Schools in Muhoroni Sub-County, Kenya. *Journal of Education and Practice*, 7, 164-173.
- Tesfu, A. (2019). *Effects of working environment on employee performance: in the case of Boeleme Industrial Park, ADDIS ABABA*. Department of Management in partial fulfillment of the requirement for the award of master of business administration.